

Litteratur

Scandinavian Studies in Criminology, Volume 2. Published under the auspices of the Scandinavian Research Council for Criminology. Head editor: Nils Christie. Universitetsforlaget 1968. 184 pp. 64,35 d.kr.

Det foreliggende, andet, bind af *Scandinavian Studies in Criminology* — der er udsendt med undertitlen „Aspects of Social Control in Welfare States“ — er redigeret af *Nils Christie* med bistand af en redaktionskomité bestående af Knud Waaben, Knut Sveri og Patrik Törnudd. Bindet er tilegnet formanden for Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi Karl O. Christiansen i anledning af hans 60 års fødselsdag den 1. april 1968.

Fra Danmark bidrager *Britt-Mari Persson Blegvad* med „A Case-study of Inter-organizational Conflict“. Forfatterinden (der er svensk af fødsel og svensk jur. lic.) beskæftiger sig her med de konfliktmuligheder, som i Sverige består mellem anklagemyndighed og børneværnsmyndigheder, idet begge har med unge lovovertrædere at gøre. Endvidere har *Berl Kutschinsky* gjort rede for sine præliminære undersøgelser vedrørende „Knowledge and Attitudes regarding Legal Phenomena in Denmark“ og fremlægger her resultater, som nok vil overraske nogle.

Den eneste finske bidrager er *Patrik Törnudd*, der under overskriften „The Preventive Effect of Fines for Drunkenness“ offentliggør en rapport om noget så sjældent forekommende som et veritabelt kriminalpolitisk eksperiment. Som læsere af dette tidsskrift vil vide, er straffen for „fylleri“ nu afskaffet i Finland, se N.T.f.K. 1968, p. 343.

Af de norske bidrag skal først nævnes *Johs. Andenæs'* oversigtsartikel „The Legal Framework“, hvori forfatteren giver en fremstilling af grundtrækkene i skandinavisk strafferet og strafferetspleje med hensyntagen til forskellighederne de enkelte lande imellem og med fremhævelse af de punkter, hvor retstilstanden især er forskellig fra retstilstanden i England og i Amerikas forenede Stater. Denne fremstilling bibringer utvivlsomt den ikke-skandinaviske læser en nyttig baggrundsviden, ligesom skandinaviske læsere kan have glæde af de komparative oplysninger; men strengt taget falder emnet vel egentlig uden for den afgrænsning, som er angivet ved titlen *Scandinavian Studies in Criminology*.

Udover et kortfattet „Editor's Preface“ bidrager *Nils Christie* selv med en afhandling, som han kalder „Changes in Penal Values“, og som hidtil kun har foreligget tilgængelig for en skandinavisk læserkreds („De fratagbare goder“, Tidsskrift for samfunnsforskning 1966, p. 119 ff.). For enhver, der beskæftiger sig med langtidsudviklinger inden for den registrerede kriminalitet, er der værdifuld inspiration at hente her. Christie tilstræber at tilvejebringe en model for en analyse af samfundets brug af straffen. Som det sammenfattende ud-

trykkes: „Punishment is the infliction of what is bad and, correspondingly, the deprivation of what is good. When punishments alter over a period, for example from mutilation to incarceration, this does not necessarily mean that punishments have become milder. It may be more fruitful to consider that it is the value of these measures that has changed over time. *The struggle for penal reforms thus represents continuous efforts to adapt penal measures to changes in the value of things of which offenders can be deprived*“. (Udhævelsen skyldes anmelderen).

Christie's ovenfor gengivne hypotese forekommer særdeles interessant og fortjener at blive diskuteret, hvad den uden for al tvivl også vil blive i de kommende år, både i og uden for Skandinavien. Derimod har jeg visse indvendinger imod det empiriske grundlag, der i hvert fald burde have været bedre dokumenteret. F. eks. findes der i artiklen et diagram 3 (p. 170), der blandt andet viser antallet af personer, indsat i fængsel, per 100.000 indbyggere i Danmark. Denne figur har affødt en del undren hos mig, idet Christie her formår at gå helt tilbage til tiden før 1810. Der angives ingen kilde for disse oplysninger, og den danske kriminalstatistik med dens landsomfattende sanktionsstatistik — herunder oplysninger om idømmelse af frihedsberøvende foranstaltninger af forskellig art — går ikke længere tilbage end til 1828. Det beroliger mig dog delvis, når det i teksten, p. 169, anføres: „The figures right at the beginning of the period are naturally enough less certain than the later figures“.

Dernæst virker det noget vilkårligt, at Christie, for så vidt angår udviklingen i Danmark i årene 1945—50, har medregnet varetægtsarrestanter fra retsopgøret, men holdt domfældte landssvigere udenfor. Når der f. eks. per 15/12 1945 var ikke mindre end 7.615 varetægtsarrestanter i forbindelse med retsopgøret i Danmark, må billedet uvægerligt blive fortegnet. Efter min opfattelse er det med fuld føje, at Christie har holdt samtlige norske landssvigere uden for det billede, han har tegnet af udviklingen i Norge siden begyndelsen af det 19. århundrede; men burde han så ikke i konsekvens heraf også have gjort noget tilsvarende med det danske materiale? Ville forøvrigt et diagram, der alene angav antallet af mandlige fængselstrafs-afsonere per 100.000 mandlige indbyggere over kriminel lavalder, ikke have været langt bedre egnet til at illustrere hans hypotese?

Ragnar Hauge redegør i „Institutional Dilemmas in Probation and Parole“ på grundlag af interviews med 15 vernelags-funktionærer for de tilsynsførendes syn på deres virksomhed. Og endelig har *Elg Elgesem* sammen med *Donald R. Cressey* (fra Kaliforniens Universitet i Santa Barbara) skrevet om „The Police and the Administration of Justice“, hvori de to forfattere har analyseret resultaterne af et blandt politifolk i Oslo afholdt rundspørge.

Cressey er i øvrigt ingenlunde den eneste ikke-skandinaviske bidragyder til det foreliggende bind. To landsmænd gør ham selskab. *Hugh*

F. Cline har (i samarbejde med *Stanton Wheeler*) beskæftiget sig med „The Determinants of Normative Patterns in Correctional Institutions“. Når denne artikel overhovedet med nogen ret kan publiceres i en samling *Scandinavian Studies in Criminology*, beror det på, at der er indhentet data fra 5 danske, 4 finske, 3 norske og 3 svenske anstalter.

Ulla Bondeson er ene om at repræsentere Sverige, men gør det så godt, at jeg ubetinget ville lade prisen for det vægtigste bidrag gå til hende. Hun skriver om „Argot Knowledge as an Indicator of Criminal Socialization“, og hendes veldokumenterede og udtømmende redegørelse er baseret på en omhyggeligt planlagt og udført undersøgelse blandt et klientel af unge piger fra en ungdomsvårdsskole.

Blandt hovedresultaterne af denne undersøgelse bør det fremhæves, at *Ulla Bondeson* påviser, at en af hende konstrueret argot-test har, hvad hun kalder, *empirisk gyldighed*, idet man ved hjælp af denne test kan differentiere mellem klientellet fra ungdomsvårdsskolen og to kontrolgrupper, der repræsenterer en tilsvarende social sammensætning. Og hun konkluderer, at eleverne på ungdomsvårdsskolen tilhører en relativt veldefineret delkultur.

Udover argot-testen har *Ulla Bondeson* konstrueret yderligere to tests: en for afvigende adfærd og en for afvigende normer. Og hun finder smuk korrelation mellem argot-testen på den ene side og testen for afvigende adfærd og testen for afvigende normer på den anden side. På dette grundlag konkluderer hun, at argot-testen udover at have empirisk gyldighed også har, hvad hun kalder, *logisk gyldighed*. Den relativt veldefinerede delkultur, som eleverne på ungdomsvårdsskolen tilhørte, viste sig altså at være en kriminel delkultur, der af *Ulla Bondeson* defineres således: „A subculture that has become differentiated from the dominating culture, in so far as some of its beliefs, values and norms are of an antisocial type“ (p. 87, note 48).

Det bør endelig anføres, at *Ulla Bondeson's* argot-test også kan anvendes til prædiktion, ligesom de foreliggende data vedrørende recidiv „indicate an internalization of the antisocial values expressed by argot“.

I forordet fremhæves det af *Christie*, at de foreliggende afhandlinger „do not represent the whole range of research interests within the Scandinavian countries“. Og dette forbehold bør man erindre sig, når man efter endt læsning lægger bogen fra sig.

Denne anmeldelse af *Scandinavian Studies in Criminology*, Volume 2, er skrevet af en anmelder, hvis vej til kriminologien gik over en teoretisk og praktisk uddannelse som jurist. Den læser, der måtte interessere sig for, hvordan de omtalte artikler er blevet bedømt af en sociolog, kan henvises til *American Sociological Review* 1969, p. 584 f., hvor *Lois B. DeFleur* har leveret en stærkt kritisk recension, som nærværende anmelder kun med væsentlige forbehold kan tiltræde.

Sv. Gram Jensen.

Ragnar Hauge: Gjengkriminalitet og ungdomskulturer. Universitetsforlaget 1968. 182 s. 22,05 d.kr.

At kriminalitetsproblemet i meget høy grad er et ungdomsproblem, og at de unge ofte begår deres lovovertrædelser i fællesskab, turde være et par almindeligt accepterede antagelser. Den, der formår at si noe viktig om de unges gruppeaktivitet af kriminell beskaffenhet, har derigennem også fått sagt noe sentralt om selve kriminalitetsproblemet.

Gruppekriminalitet blandt unge har gjennom en årrække været genstand for en varm interesse fra amerikanske kriminologers side, og denne interesse har resulteret i en sand syndflod af bøger, hvoraf enkelte allerede er blevet ophøjede til „klassikere“. Det gælder f. eks. *Albert K. Cohen*: *Delinquent Boys. The Culture of the Gang* (1955) og *Richard A. Cloward & Lloyd E. Ohlin*: *Delinquency and Opportunity. A Theory of Delinquent Gangs* (1960).

Til denne righoldige litteratur har *Ragnar Hauge* — der er førsteamanuensis ved Institutt for kriminologi og strafferett i Oslo — leveret en indføring med bogen „Gjengkriminalitet og ungdomskulturer“. Hauge har først og fremmest villet belyse spørsmålet: „Hva er årsaken til . . . at lovovertrædelser og asosialitet blant ungdom synes å finne en ekstra god grobunn innenfor et fellesskap av jevnaldrende kamerater?“ (s. 3). Og i bogen beskæftiger han sig med følgende emner: (1) „Gjengkriminalitet og teoridannelser“, (2) „Kriminalitet som tilært atferd“, (3) „Oppkomsten av kriminelle delkulturer“, (4) „Typer av kriminelle delkulturer“, (5) „Delkulturens normative innhold“, (6) „Sammenheng mellom kultur og atferd“ og (7) „Tilbakeblikk på teoriene“. Til disse syv kapitler slutter sig selvstendige afsnit med noter til de enkelte kapitler og en litteraturfortegnelse.

I sammenfatningen i bogens syvende og sidste kapittel introducerer Hauge to begreber: „vertikal integrasjon“ og „horisontal integrasjon“. Med det førstnevnte begreb sigter han til sine bestræbelser på „å vise hvordan disse teoriene står i sammenheng med hverandre — hvordan nye teorier tar opp tråden der de foregående teorier slutter“. Med det sidstnevnte tenker han på „en integrasjon av motstridende eller forskjelligartede teorier som tar sikte på å forklare de samme spørsmål“. Hauge uddyber således her, hvad han allerede har anført i slutningen af første kapittel: „Hovedformålet med framstillingen er å søke å integrere de teorier som foreligger med *hverandre*“.

Med hensyn til værdien af en sådan „horisontal integrasjon“ stiller jeg mig i almindelighet skeptisk. Alt for let kan bestræbelser i denne retning udarte til eventyrets „Hug en hæl og klip en tå“. Og det er næppe på dette punkt, at bogen har sin største styrke.

Derimod er jeg fuld af beundring for Hauge's „vertikale integrasjon“. „Gjengkriminalitet og ungdomskulturer“ er simpelthen en glimrende introduktion til den uoverskuelige amerikanske litteratur om bande-

kriminalitet. Bogen er veldisponeret og velskrevet, og den røber en imponerende belæsthed og et ikke ubetydeligt pædagogisk talent. Den vil givetvis være velegnet som grundlag for undervisning på et lidt mere avanceret plan.

Sv. Gram Jensen

NYUDKOMMEN LITTERATUR

- Acta criminologica*. Études sur la conduite antisociale. Les Presses de l'Université de Montréal 1969. 191 s.
- Elmhorn, Kerstin*: Faktisk brottslighet bland skolbarn. Statens off. utredningar. Stockholm 1969. 127 s.
- Grassberger, Roland*: Psychologie des Strafverfahrens. 2. verbesserte Auflage. Springer Verlag. Wien 1968. 364 s.
- Mörs, Klaus Jürgen*: Das Freizeitproblem im deutschen Erwachsenenstrafvollzug. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1969. 168 s.
- Proceduren*. Redaktion W. E. von Eyben. Juristforbundets Forlag. Kbhvn. 1969. 46 s.
- Rapport général sur l'exercice*. 1968. Ministère de la Justice. Paris 1969. 294 s.
- Retsplejeloven gennem 50 år*. Redaktion O. A. Borum, Axel Graff, W. E. von Eyben. Juristforbundets Forlag. Kbhvn. 1969. 384 s.
- Svensk Juristtidning*. Skrifter tillägnade Ivar Strahl 13 mars 1969. årg. 54. häfte 2—3. Stockholm 1969. 475 s.